

Universitair Medisch Centrum Groningen

SAB en neurorevalidatie

Marleen Schönherr, revalidatiearts

Centrum voor Revalidatie UMC Groningen

02-11-2016

Verder na hersenletsel ...

Revalidatie na SAB: hoe werkt dat?

U krijgt antwoord op:

1. Wat doet de revalidatiearts in het ziekenhuis?
2. Hoe kun je na een hersenbloeding herstellen?
3. Kun je je geheugen en vermoeidheid trainen?
4. Is revalidatie 2 jaar na hersenbloeding zinvol?

Marianne 41 jaar

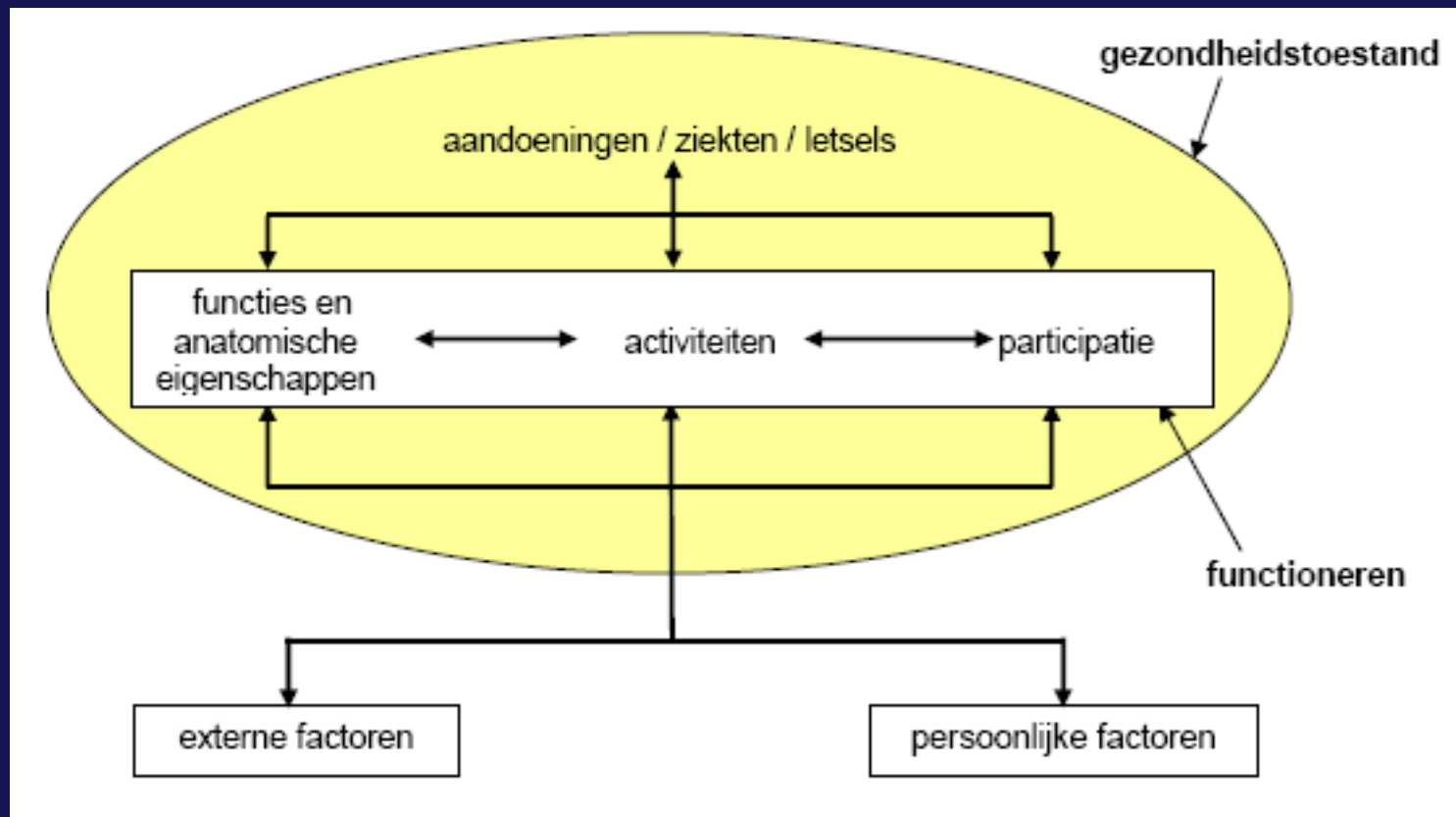
- Buiten bewustzijn
- Subarachnoïdale bloeding

Wat doet revalidatiearts in het ziekenhuis?

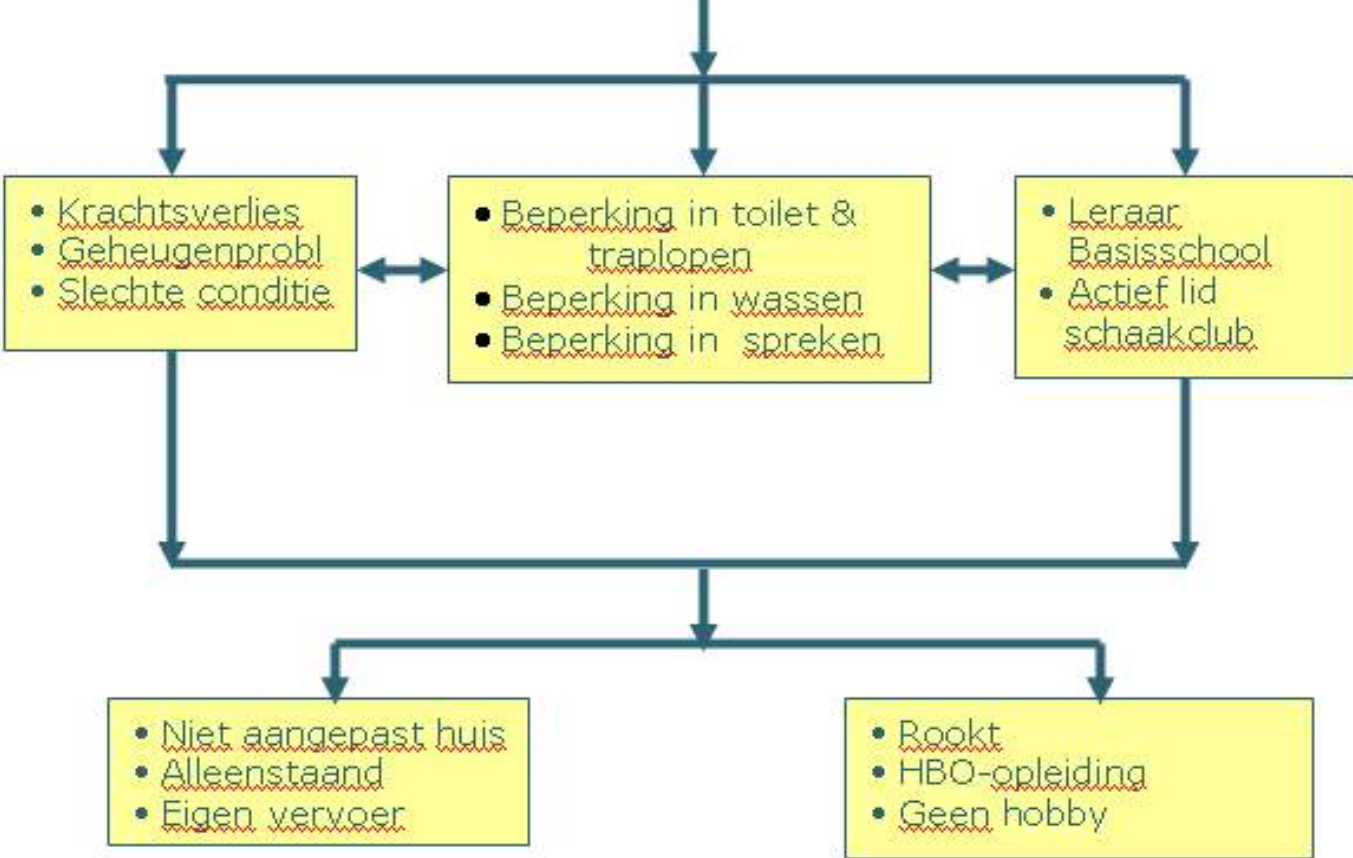

Internationale classificatie van functioneren

Subarachnoidale bloeding

Vroege revalidatie en bepalen zorgpad

Revalidatiearts en behandelteam waarderen ernst en samenhang van problemen na hersenbloeding

Verbinden hieraan conclusies voor (vervolg) behandeling en ontslagbestemming

Lichte
beperkingen

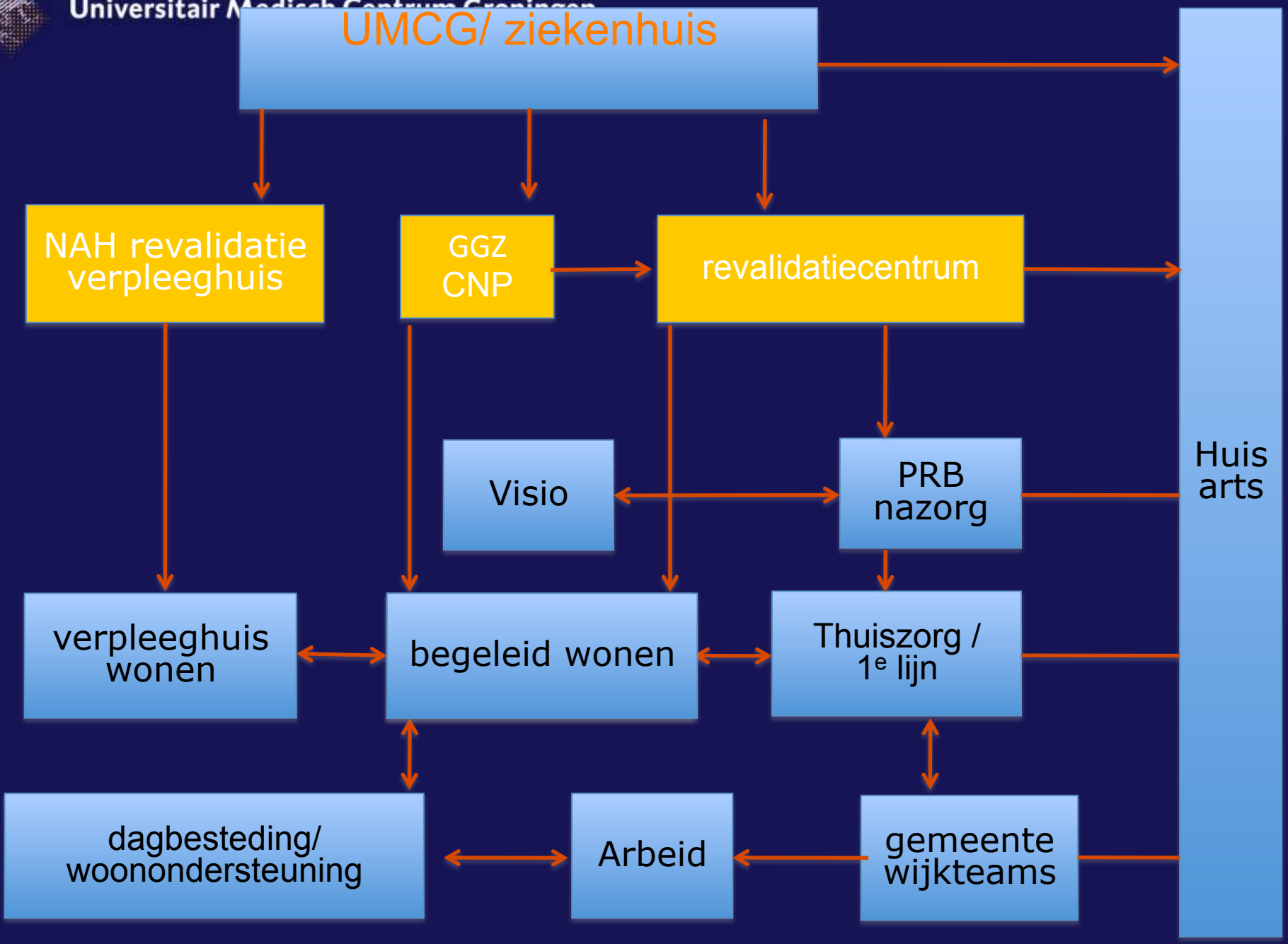
- Klachten
- Werkhervatting

Ernstige
beperkingen

- Geheugen gedrag
- Dagelijkse activiteiten

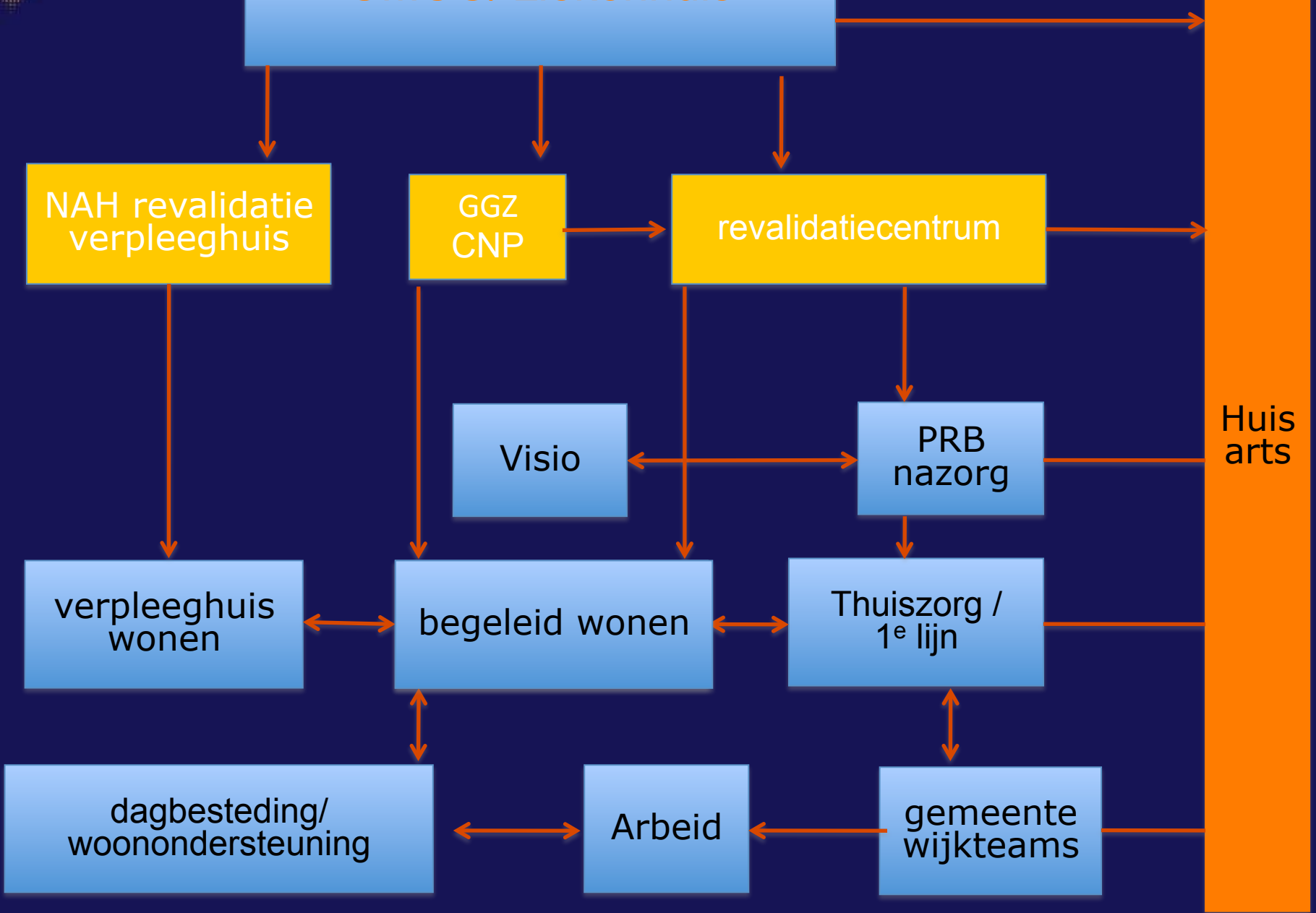

UMCG/ ziekenhuis

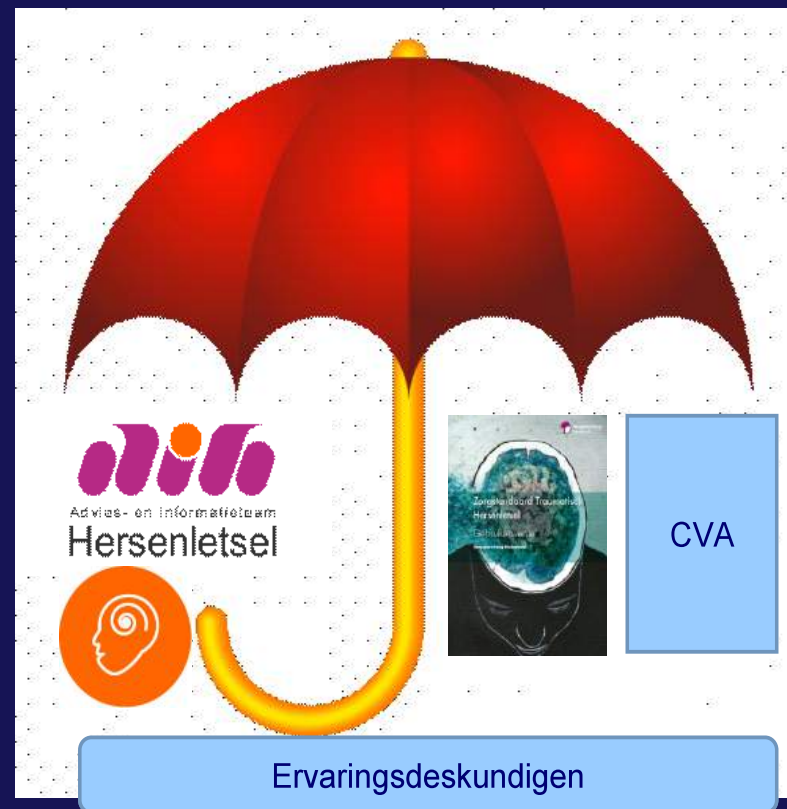
UMCG/ ziekenhuis

Hersenletselcentrum Groningen/ Drenthe

- Loket voor vragen
- Heldere trajecten
- Bundeling kennis en expertise op vlak van hersenletsel

Universitair Medisch Centrum Groningen

umcg - Centrum voor Revalidatie

interzorg

Lentis

MEE Groningen

De Noorderbrug

hersenletsel.nl
Regio Groningen-Drenthe

De Hoven

Zorggroep Groningen

MEE

Drenthe

zorggroepmeander

umcg

trajectum

Visio

Martini Ziekenhuis

Marianne 41 jaar

1 maand later:

- Kinderlijk, onzeker gedrag;
- Houdt weinig informatie vast;
- Voert nog moeilijk opdrachten uit;
- Loopt liefst aan de arm.

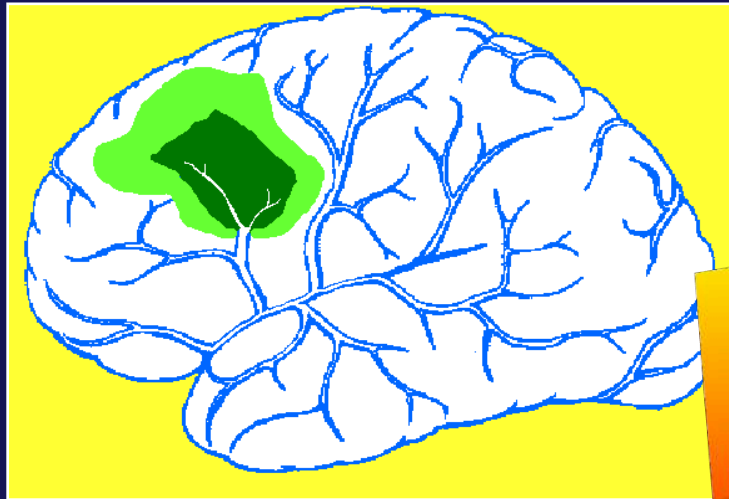

Kun je na een hersenbloeding herstellen?

Ja

Nee

Ik weet het niet

Vragen

Perspectief op herstel

Wat is herstel?

- Neurologische herstel
- Herstel door compensatie
- Optimaal omgaan met de beperkingen

- trucjes leren
- hulpmiddelen gebruiken

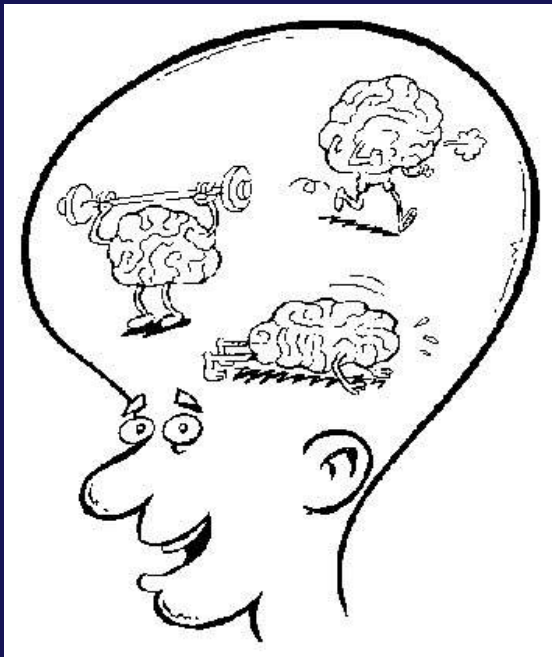

Kun je geheugen trainen?

Ja

Nee

Ik weet het niet

Vragen

What you train is what you get

- Lopen in eigen huis, trap
- Lopen op stoep, in gras, zand, klei etc
- Hardlopen, sportclub

Geldt ook voor geheugen!

Geheugenstrategietraining: 'trucjes'

Doelen zo concreet mogelijk

- Ik kan namen van collega's onthouden
- Ik vergeet geen afspraken bij de dokter

Een voorbeeld: de 4 W's

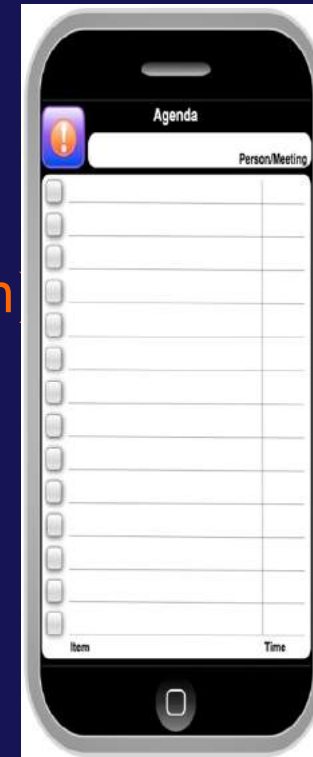
Patiënt wil urine inleveren bij de huisarts op verdenking van blaasontsteking

Wanneer	> voor 10 uur 's morgens
Waar	> balie huisarts
Wie	> melden bij de assistente
Wat	> potje ochtendurine met naam

Geheugenhulpmiddel

- Agenda (4 W's)
- Gele plakbriefjes
 - Notitieboekje
 - Kookwekker
- Alarmhorloge (bijv. medicatietijden)
 - Memorecorder
 - Mobiele telefoon
- Apps op telefoon of tablet/ipad
 - Boodschappenlijstje
 - Knoop in je zakdoek
 - Things-to-do boek
 - Kalender
 - Whiteboard

Marianne 41 jaar

6 maanden later:

- Is weer thuis
- Heeft nog weinig energie
- Kan slecht tegen prikkels, kort lontje

- Wie heeft wat te bieden?

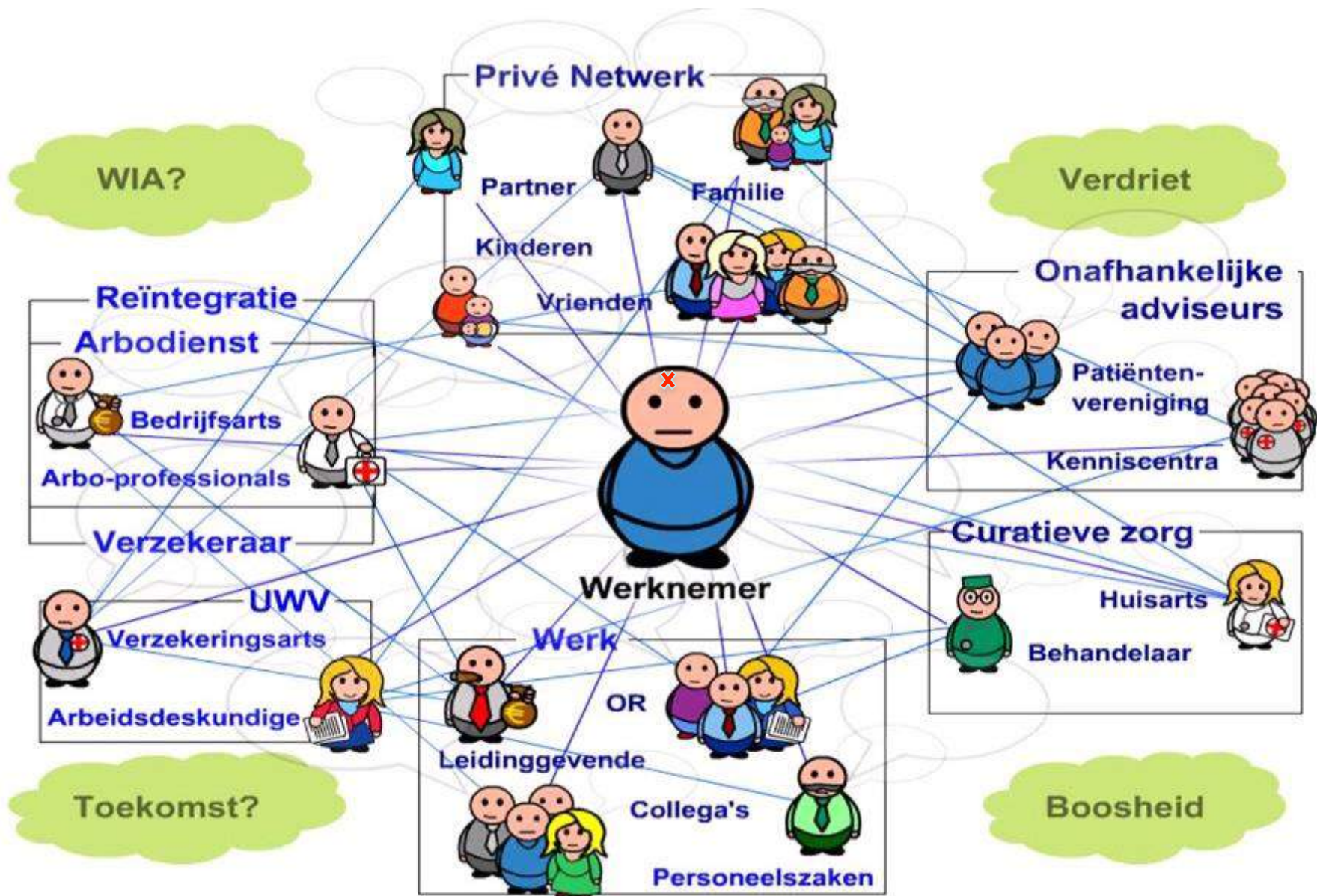
Onzichtbare gevolgen

- Vermoeidheid
- Prikkelgevoeligheid
- Somberheid en angst

Soms (dreigende) verstrekkende gevolgen:

- Problemen in sociale relaties
- Problemen in oppakken van werk

Bron: Welder, www.sterknaarwerk.info

Werk

- Rechten en plichten ingewikkelde wetgeving
- Afstemming leidinggevende en bedrijfsarts
- Arbeidsvaardighedenonderzoek:
meedenken over re-integratievisie

Richtlijn NAH en Arbeid

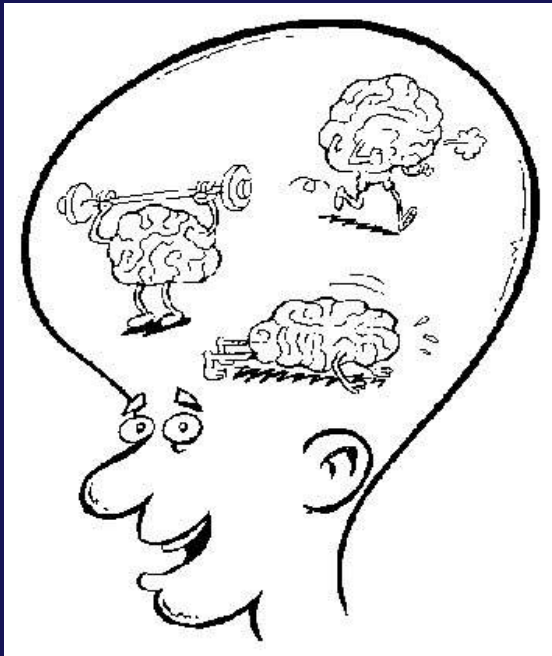

Kun je vermoeidheid en kort lontje
beïnvloeden?

Ja

Nee

Ik weet het niet

Vragen

Neuropsychologische Revalidatie:

- Niet Rennen Maar Plannen
- Grip op je energie
- Time Pressure Management

Richtlijn Cognitieve revalidatie hersenletsel 2007

- Traumaverwerking
- Cognitieve gedragstherapie: ombuigen gedachten, verbeteren van zelfbeeld
- Mindfulness Johansson 2011

Sociale antenne

Sociale cognitie = navigeren in de sociale wereld

Doel behandeling sociale cognitie:

- 1 Emoties van anderen begrijpen en goed reageren
- 2 Verbetering sociaal gedrag in het dagelijks leven

Betrokkenheid van naasten essentieel!

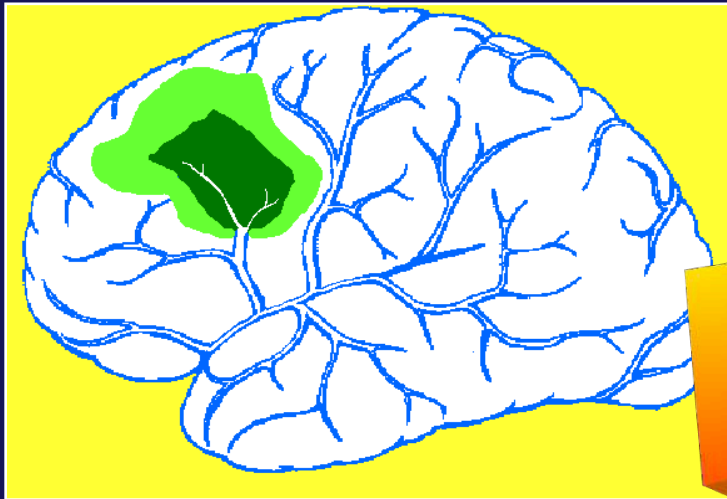

Is revalidatie > 2 jaar na hersenbloeding zinvol?

Ja

Nee

Ik weet het niet

Vragen

Perspectief op herstel

Wat is herstel?

- Neurologische herstel
- Herstel door compensatie

- Optimaal omgaan met de beperkingen **COPING**
- Optimaal **MEEDOEN** in de maatschappij

Na jaren nog herstel in sociale integratie en productiviteit

Neuropsychologische revalidatie

- Beter leren 'omgaan met' veranderingen
- Verhogen van participatie
- Door
 - Informatie
 - Lotgenotencontact
 - Verbeteren vaardigheden

